

**Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“
programmikomponent „Kultuuriline ja keeleline lõimumine“**

Tegevus nr 5 „Meediapädevuse koolituste pakkumine“

Partner: Eesti Rahvusraamatukogu

1. **Tegevuskava perioodiks:** 01.01.2026 – 31.12.2026
2. **Tegevuste kirjeldus¹**

Tegevuse „Meediapädevuse koolituste pakkumine“ ja projekti MeediaRadar eesmärgiks on meediapädevuse programmi väljatöötamine ja elluviimine ning õppe- ja teabematerjalide loomine. Sihtrühm on eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed, kuid tegevustesse on kaasatud ka eesti emakeelega inimesed, näiteks raamatukogude ja kogukonnakeskuste töötajad, keda koolitatakse, et nad viiksid ellu tegevusi sihtrühmale. Samuti on oluline lõimumise aspektist, et osalejate hulgas oleks võimalusel nii eesti kui ka muu emakeelega inimesi.

Üritused eri keele- ja kultuuritaustaga täiskasvanutele

2026. aastal on põhifookuses sihtrühmale suunatud üritused Harjumaal, Lõuna-Eestis ja Ida-Virumaal. Lisaks valmivad eri keele- ja kultuuritaustaga inimestele kogu projekti perioodi vältel harivad ja meelelahutuslikud materjalid ja seminarid.

Ürituste ehk seminaride sisu käsitlevad otseselt erinevaid meedia- või digipädevuste aspekte. Ajakirjandus ja selle roll, uudised ja nende kanalid, sotsiaalmeedia roll, Eesti ajakirjandus ja meediamajad; venekeelne meedia Eestis. Samuti allikakriitilisus ja faktikontroll, erinevad manipuleerimise ja mõjutamise aspektid (sotsiaal)meedias. Aga võimalus on rääkida ka propagandast ja desinformatsiooni võtetest ja mõjust ning seeläbi infohäirete loomisest ühiskonnas. Digipädevuse arendamisele aitavad kaasa tehisintellektiga tutvumine, digitaalse jalajälje mõtestamine ning kindlasti pettuste, netikelmide ja libakontode teemad.

Plaanitakse teha koostööd meediaekspertide ja ajakirjanikega. Eelpool väljatoodud teemasid tutvustavad ja käsitlevad seminarides ja töötubades võimalusel Julia Rodina, Andrei Titov, Pavel Ivanov, Neeme Raud, Tatjana Gassova, Hannes Rumm, Ivan Lavrentjev, Dmitri Teperik, Nikolai Ostašov, Anastasiya Astapova jt.

Õppe- ja teabematerjalide loomine

Antakse välja meelelahutuslik koomiks sihtrühmale, mis puudutab kriitilist mõtlemist ja propagandat. Raamatu kergem kujundus ja formaat muudavad keerulised teemad nagu propaganda, valeinfo, desinformatsioon, põnevamaks ja ligipääsetavamaks laiemale publikule, kes ei pruugi olla varem sügavalt meediakirjaoskuse teemaga kokku puutunud. Raamat selgitab hästi, kuidas de-sinformatsiooniga seonduv ei ole ainult kaasaegne probleem, vaid sel on pikk ajalugu. Samas on lugejal võimalus hästi tutvavaks saada tänapäevase problemaatikaga. Raamat pakub ühtlasi ka praktilisi tööriistu ja ideid selle kohta, kuidas tõde säilitada ja kuidas ühiskond saab de-sinfo vastu võidelda – olgu selleks kriitiline mõtlemine, faktikontroll või teadlikkus propagandameetoditest.

Luuakse venekeelseid meediapädevuse õppevideoid, mida pärast levitab mõni peavoolu audiovisuaalne meediakanal.

Soetatakse esimene kogus tahvelarvuteid, eesmärgiga viia nende abiga läbi koolitusi digipädevuse teemal, ning tutvustada eesti meediat.

Kriitilise mõtlemise teemade käsitlemine meedias ja kommunikatsioon

Arendatakse koostööd peavoolumeediaga, et pöörata ühiskonna tähelepanu kriitilise mõtlemise ja meediapädevuse arendamise vajadusele tänapäeva meediamailma kontekstis. Koostöö eesmärk on tuua meediapädevuse temaatika avalikku arutellu audiovisuaalse sisu kaudu, suurendada teadlikkust valeinfo levikust ning pakkuda elanikkonnale praktilisi oskusi info kriitiliseks hindamiseks. Koostöö võib hõlmata hariduslike rubriikide ja erisarjade loomist, teemat käsitlevate filmide näitamist ning muid meediaväljaannetele kohandatud tegevusi.

Arendatakse valdkondlikku koostööd erinevate organisatsioonidega, näiteks MTÜ Tuleviku Meedia, Propastop, ERR, Integratsiooni Sihtasutus, Tartu Ülikool, Euroopa Komisjon, Politsei- ja Piirivalveamet.

MeediaRadari meediapädevuse võrgustiku arendamine

Hoitakse aktiivsena projekti meediapädevuse võrgustik, pakutakse nõustamist meediakirjaoskuse arendamiseks ja ürituste korraldamiseks. Nendele asutustele, kes läbisid digi- ja meediapädevuse seminari, pakutakse 2026. aastal end täiendada mõjutamispsühholoogia ja andragoogika teemadel. Korraldatakse uuesti Meediahariduse aastakonverentsi (oktoobris 2026), kuhu plaanitakse kaasata ka Šveitsi partner. MeediaRadari meediapädevuse võrgustikule korraldatakse õppereis välisriiki, mille eesmärk on õppida ja saada kogemusi teistelt raamatukogudelt kogukondade meediaoskuste arendamisel ja selleteemaliste ürituste korraldamises.

Tabel² 1. Tegevuste ajakava

Tegevus	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev tegevuskava perioodil
Õppe- ja teabematerjalide loomine	
Õppevideote loomine	05.-09.2026
Populaarteadusliku raamatu välja andmine	01.-10.2026
Oppeprogrammide ja materjalide (üritusteformaadid, trükised, mängud) väljatöötamine sihtrühmale	01.-12.2026
Psühholoogia ja andragoogika koolituse ja materejalide väljatöötamine raamatukogudele koostöös välisekspertidega	01.-03.2026
Soetatakse esimene kogus tahvelarvuteid	04.2026
Meediapädevuse programmi väljatöötamine ja elluviimine	
Projekti veebilehe täiendamine	01.-12.2026
Raamatukogude ja kogukonnakeskuste töötajate võrgustiku arendamine: koolitused, loengud ja konsultatsioonid	01.-12.2026
Võrgustiku õppereis (korraldab RaRa)	11.2026
Meediahariduse konverentsi korraldamine ja läbiviimine	04.-11.2026
Teavitustegevus ehk ühiskonna teavitamine projektist otseturunduse ja avalike suhete kaudu. Digi- ja meediapädevuse haridustegevuste läbiviimine ja infomaterjalide jagamine suurüritustel, mis on suunatud eri keele- ja kultuuritaustaga inimestele.	01.-12.2026
Ürituste korraldamine rahvusraamatukogus	01.2026–12.2026
Üritused teistes raamatukogudes ja kogukonnakeskustes	01.2026–12.2026

2. Tegevustega seotud näitajad³

² Tabelitesse lisada ridu vastavalt vajadusele. Tegevuste loetelu peab toetama indikaatorite täitmist.

³ Tegevustega seotud näitajate kohta on selgitav teave TRT lisas 1 “Tegevuste tulemusraamistik ja näitajad”

2.1. Väljundnäitaja (näitaja kood 1.4): meediapädevuse programm on käivitatud

Indikaatori kood ja nimetus	Mõõtühik	Sihttase	Tegevuskava aastal planeeritud sihttase	Selgitus
OPI 1.12: Loodud materjalikomplektide arv	arv	1	1	Juba olemas õpik raamatukogudele “Kuidas orienteeruda infokülluses“ ja populaarteaduslik raamat eri keele- ja kultuuritaustaga inimestele. Komplekti täiendatakse. Antakse välja meelelahutuslik koomiks sihtrühmale, mis puudutab kriitilist mõtlemist ja propagandat. Luuakse venekeelseid meediapädevuse õppevideoid.
OPI 1.13 Programmis osalevate raamatukogude ja kogukonnakeskuste arv	arv	70	75	Asutused mille esindajad, on läbinud MeediaRadari digi-ja meediapädevuse koolituse (6-7 tundi).

OPI 1.14 Programmis osalemise kordade arv	osalemis- kordade arv	3000	1000	Eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed.
--	-----------------------------	------	------	--

2.2 Vahetu tulemus (näitaja kood 1a): kehtestatud protsessid võimaldavad eri keele- ja kultuuritaustaga inimestel Eesti ühiskonnas aktiivsemalt osaleda

Indikaatori kood ja nimetus	Mõõtühik	Sihttase	Tegevuskava aastal planeeritud sihttase	Selgitus
OCIM(a) 1.1 Protsessid (teenuse loomise esimene etapp: meetodid, materjalid, küsitlused jm) on läbi arutatud erinevate partnerite ja sihtrühmadega	protsent	100% teenustest	100%	Protsessid on paigas, teenuse loomise etapid on läbitud.
OCIM(a) 1.2 Teenused on loodud ja sihtrühmale kättesaadavad	protsent	100% teenustest on loodud ja kättesaadavad	50%	Sihtrühmal on juurdepääs tegevustele internetis, nad saavad liituda meililistiga, leida kirjandust digi- ja

				meediapädevuse teemal, kuulata taskuhäälingsaadet, mängida veebimänge, osaleda üritustel, mis toimuvad regulaarselt Teenuseid luuakse juurde.
--	--	--	--	---

* protsent arvutatakse aruandlusperioodil tegevuskavas kokkulepitud teenustest

2.3. Vahetus tulemus (näitaja kood 1b): eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed saavad Eesti ühiskonnas aktiivsemalt osaleda.

Indikaatori kood ja nimetus	Mõõtühik	Sihttase	Tegevuskava aastal planeeritud sihttase	Selgitus
OCIM(b) 1.1 Osalejate protsent, kes on väitnud, et nad on tegevustega rahul ja et nad on omandanud teadmisi aktiivsemaks osalemiseks Eesti ühiskonnas	protsent	75%	75%	75% tagasisidele vastanud osalejatest
OCIM (b)1.2 Teenused on kättesaadavad	jah/ei	jah	jah	Olemas on mitmekeelne veebileht. Veebis

veebis				kättesaadavad haridusmaterjalid (õpik, veebiviktoriin, trükised).
--------	--	--	--	---

2.4. Tulemus (näitaja kood 1): eri keele- ja kultuuritaustaga inimesed osalevad aktiivselt Eesti ühiskonnas.

Indikaatori kood ja nimetus	Mõõtühik	Sihttase	Tegevuskava aastal planeeritud sihttase	Selgitus
OCIN 1.1 Nende osalejate osakaal, kes on väitnud, et pärast teenuste kasutamist osalevad nad rohkem kultuurielus või nende kontaktide arv eestlastega on suurenenud või nende positsioon tööturul on paranenud	protsent	50%	50%	Raamatukogude töötajad hindavad olukorda nende kogukonna keskustes.
OCIN 1.2 (<i>MIGR_CI_1 Core Indicator</i>) Uutes või laiendatud sotsiaalse ja majandusliku lõimumise meetmetes osalevate	osalemis- kordade arv	3000	700	Migrandid ja rahvusvahelise ning ajutise kaitse saajad.

migrantide ja sunniviisiliselt ümberasustatud isikute arv				
--	--	--	--	--